

**Завдання
для III етапу
XV Міжнародного мовно-літературного конкурсу
учнівської та студентської молоді
імені Тараса Шевченка
(для студентів закладів фахової передвищої освіти гуманітарних
спеціальностей)**

У вірші «Шевченко» Євген Маланюк так окреслив масштаб неперебутньої постаті Т. Шевченка:

Не поет – бо це ж до болю мало,
Не трибун – бо це лиш рупор мас,
І вже менш за все – «Кобзар Тарас»
Він, ким зайнялось і запалало.

Скорше – бунт буйних майбутніх рас,
Полум'я, на котрім тьма розтала,
Вибух крові, що зарокотала
Карою за довгу ніч образ.

Лютий зір прозрілого раба,
Гонта, що синів свяченим ріже,
У досвітніх загравах – степах
З дужим хрустом випростили крижі.

А ось поруч – усміх, ласка, мати
І садок вишневий коло хати.

Яким постає Тарас Шевченко у поезії Євгена Маланюка? Чи погоджуєтеся з авторською характеристикою видатного митця?

Визначте жанрову форму вірша. Обґрунтуйте її переваги в контексті висловленого Євгеном Маланюком своєрідного кредо українця.

Висловіть своє розуміння поетичної метафори «довга ніч образ».

Поезія «Шевченко» увиразнює роздуми Євгена Маланюка про Кобзаря, висловлені у відомому есе «Нариси з історії нашої культури», де автор наголосив: «Шевченко у темі історичної ночі був могутнім вибухом вулькану з його грізним громом і палючим полум'ям...». Розгорніть цю думку Євгена Маланюка через власне бачення образу Тараса Шевченка у контексті сучасності.

У своїх роздумах (обсягом 2-3 сторінки) потрібно взяти метафори, вставні конструкції, гіперболу. Усього 30 балів

**Завдання
для III етапу
XV Міжнародного мовно-літературного конкурсу
учнівської та студентської молоді
імені Тараса Шевченка
(для студентів закладів фахової передвищої освіти негуманітарних
спеціальностей)**

У творчості Т. Шевченка поняття «воля» універсальне: воля-доля, воля-мрія, воля-влада, воля-дія. Наприклад, у поемі «І мертвим, і живим, і ненарожденним землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнєє посланіє» поет-державник нагадував пасивній українській інтелігенції:

У нас воля виростала,
Дніпром умивалась,
У голови гори слала,
Степом укривалась!

Визначте, за Т. Шевченком: 1) ідеальну модель держави; 2) траєкторію розвитку української нації.

Власні міркування оформіть у творі обсягом 2-3 сторінки, використавши у своєму тексті такі ключові лексеми: честь, сила, слава, правда; словосполучення і власні назви: козацька Україна, запорозькі вольності, національна ідентичність, історична пам'ять, Богдан Хмельницький, Іван Мазепа.

Усього 30 балів

**Завдання
для III етапу
XV Міжнародного мовно-літературного конкурсу
учнівської та студентської молоді
імені Тараса Шевченка
(для студентів закладів вищої освіти гуманітарних спеціальностей)**

Поетична збірка «Вірші з війни» (2015) тернопільського письменника-воїна Бориса Гуменюка (позивний «Кармелюк»), лауреата Народної премії імені Тараса Шевченка в галузі літератури, – одна з найкращих книжок про російсько-українську війну. Її автор – доброволець російсько-української війни – брав участь в обороні Бахмута і пропав безвісти (кінець грудня 2022 року).

Збірку «Вірші з війни» завершує поезія-пуант «Заповіт», де Воїн виголошує останню волю на випадок смерті:

Не забирайте нас із землі
Не відривайте нас від матері
Не збирайте на полі бою наші рештки
Не намагайтеся наново скласти нас до купи
І – благаємо вас – ніяких хрестів
Пам'ятних знаків чи меморіальних плит.

Нам це не треба
Адже це не для нас – для себе
Ви ставите нам величні пам'ятники.
Не треба ніде карбувати наших імен.
Просто пам'ятайте:
На цьому полі
У цій землі
Лежать українські солдати
І – все.

Не віддавайте нас батькам
Не хочемо щоб батьки бачили нас такими
Нехай батьки запам'ятають нас малими дітьми
Неслухняними хлопчиками
З рогатками з синцями на колінах
З двійками у щоденнику
З повною пазухою яблук з сусідського саду
Нехай батьки сподіваються що ми колись повернемося
Що ми десь є.

Не віддавайте нас дружинам
Нехай кохані запам'ятають нас красенями

Такими які подобалися багатьом дівчатам
А дісталися їм.
Нехай вони запам'ятають наші гарячі губи
Наш гарячий подих
Наші палкі обійми
Нехай вони не торкаються нашого холодного чола
Наших холодних вуст.

Не віддавайте нас дітям
Нехай діти запам'ятають наші теплі очі
Наші теплі посмішки
Наші теплі руки
Нехай діти не торкаються тремтячими губами
Наших холодних рук.

Ось в цих окопах
Які сьогодні для нас тимчасове житло
А завтра стануть нашими могилами
Поховайте нас.

Не потрібно прощальних промов
Це завше виглядає недоречно
Це наче штурхати загиблого воїна
І просити щоб той встав.
Не треба панахид
Ми й так знаємо де тепер буде наше місце
Просто накрийте нас землею
І – йдіть.

Було б добре як би на тому місці було поле
Колосилося жито
Щоб жайвір у небі
І – небо
Багато неба –
Ви можете собі уявити якій хліб родитиме поле
Де лежать бійці?!

(В пам'ять про нас їжте хліб з поля
Де ми полягли.)

Було б добре якби на тому місці були луки
І багато-багато квітів
І бджола над кожною квіткою
Щоб надвечір приходили закохані
Плели вінки
Кохалися до ранку
А вдень щоб приходили молоді батьки

З малими дітьми.
(Не перешкоджайте дітям приходити до нас).

Але це буде завтра.
А сьогодні ми ще копаємо землю
Цю дорогу українську землю
Цю солодку ласкаву землю
Пишемо гуртом саперними лопатками
На її тілі
Останній вірш української літератури.
Ще живі.

З яким віршем Тараса Шевченка вів Борис Гуменюк інтертекстуальний діалог? Що про це свідчить? Чи використав Борис Гуменюк алюзії?

Чи можна говорити про продовження сучасним автором Шевченкової поетичної традиції?

У якій формі написані поетичні тексти обидвох письменників? Чи вільний вірш дає змогу Борисові Гуменюку безпосередніше представити трагічну дійсність і передати важкий воєнний досвід? Назвіть поетикальні прикмети, які допомагають авторові окреслити антигуманний образ війни.

Свої міркування оформіть у творі обсягом 2-3 сторінки, використавши у власному тексті різні види складних речень.

Усього 30 балів

**Завдання
для III етапу
XV Міжнародного мовно-літературного конкурсу
учнівської та студентської молоді
імені Тараса Шевченка
(для студентів закладів вищої освіти негуманітарних спеціальностей)**

Максим Кривцов (позивний «Далі») правдиво, не героїзуючи, розповів про людину на війні:

Тарас
пронизаний кулями
наче уколами смерті
перед тим
як невидимі хлопці в зношеному мультикамі
прийдуть забрати його з собою
щоб завести
в інше поле
всіяне маками та волошками
через посадку
з черешень, вишень та яблунь
сказав спокійно та тихо:
«Ось і закінчилась моя історія».

Людина закінчується
як закінчується хліб
в магазині спального мікрорайону
як закінчується вода з-під крану
коли сталась аварія на магістральному трубопроводі
як закінчується літо
як закінчуються сили в марафонця
як закінчується день
як закінчується світло під час блекауту
як закінчуються набойки під час бою
як закінчується конфлікт між подружжям, що трапився на кухні
як закінчується розмова
як закінчується побачення
як закінчується мандрівка
як закінчується вино в чаші для євхаристії.

Тож
сьогодні
я не буду ставити крапочку

***З яким саме епізодом російсько-української війни перегукується вірш
Максима Кривцова?***

Проаналізуйте образ Тараса у вірші. Як ви зрозуміли його останні слова: «Ось і закінчилась моя історія»?

Окресліть художнє навантаження неологізмів у поезії Максима Кривцова.

У ході власних міркувань (обсягом 2-3 сторінки) використайте ключові слова: «українська інтелігенція», «розстріляне відродження», «пророча візія», «національна пам'ять», «лицарська звитяга», «голос війни».

Усього 30 балів

**Завдання
для III етапу
XV Міжнародного мовно-літературного конкурсу
учнівської та студентської молоді
імені Тараса Шевченка
(для учнів професійної (професійно-технічної) освіти і коледжів)**

В есе «Шевченківські стовпи» український філософ Євген Сверстюк – лауреат премії імені Тараса Шевченка 1995 року за книгу «Блудні сини України» – переосмислив образ «залізних стовпів, що підпирають небо» із Тарасового дитинства. Він акцентував: «З тим відкриттям вічних стовпів і прийшов Шевченко в українську літературу – і став її апостолом. ...Шевченко прийшов відкрити нам стовпи, на яких тримається людина і людський світ. Він оспівав Любов і Красу, Добро і Правду, щоб ми зробили це своєю вічною піснею».

Чиєю ідеєю духовної основи світу надихався Тарас Шевченко? Чи можна говорити про Сковородинівську естетичну силу, що живила Шевченкові «стовпи» – Любов, Красу, Добро і Правду.

Поміркуйте над кожним символічним «стовпом» життя і творчості Кобзаря (обсяг 2-3 сторінки). Проілюструйте свої роздуми цитатами з поезії Тараса Шевченка.

У тексті роботи потрібно вжити риторичні фігури, відокремлені додатки та безсполучникові речення.

Усього 30 балів

**Критерії оцінювання творчої роботи III етапу
XV Міжнародного мовно-літературного конкурсу
учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка**

Творчі роботи перевіряються й оцінюються за такими критеріями:

1. Зміст – 12 балів.
2. Мовленнєве оформлення – 12 балів.
3. Граматичне завдання – 6 балів.

Усього – 30 балів.